

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr. : Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf. : 73851430
- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen

Vår ref : A.11.2aq

Deres ref :

Dato : 16.11.2019

Klima- og miljødepartementet

v / Rovviltnemnda i region 6

v / Fylkesmannen i Trøndelag

Postboks 2600

7734 Steinkjer

Vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe vinteren 2020 - klage

Vi viser til rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak i sak 26/19 - Kvote for kvotejakt på gaupe i region 6 Midt-Norge 2020. Vi klager med dette på vedtaket.

Nedgang i gaupebestanden og sjuende året på rad under det nasjonale bestandsmålet

Ifølge [Rovdata](#)¹ var det 323 gauper i landet før kvotejakta i 2019 og før nye unger blir født. Det samme tallet året før var ca. 340. Dette er en nedgang på 5 %. Gaupebestanden ligger for sjuende året på rad under det nasjonale bestandsmålet. I vinter er det estimert at det var 55 familiegrupper av gaupe i landet, som er en nedgang på 2,5 familiegrupper fra i fjor.

Rapporten "[Bestandsovervåking av gaupe i 2019](#)"² viser oss at nedgangen gjelder også når en ser hele Skandinavia under ett (i praksis inkluderer dette Norge og Sverige). I 2019 er det estimert 257 familiegrupper av gaupe i Skandinavia. Dette er en nedgang på 5 familiegrupper sammenlignet med 2018. Av disse ble 55 familiegrupper registrert i Norge og 202 familiegrupper registrert i Sverige. Totalt har vi altså en bestand på 1512 gauper i Skandinavia. Vi har altså en nedgang på 2,5 familiegrupper både i Norge og Sverige.

Uttaket av gauper fra bestanden i Norge vinteren 2018/2019 var på 61 individer, hvorav 23 var voksne hunngauper. Dette tilsvarer ca. 19 % av bestanden. Siden oktober 2018 er det registrert avgang av 26 gauper i region 6 derav 10 voksne hunndyr. Når vi vet at gaupa er definert som sterkt truet på Norsk Rødliste 2015 er dette skremmende tall.

Vedtaket: Rovvilt i region 6 har vedtatt å sette totalkvoten for 2020 for områdene som omfattes av kvotejakt til 30 gauper, hvorav maksimalt 11 voksne hunndyr.

Det åpnes for kvotefri jakt i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag.

¹ <https://rovdata.no/Nyheter/Nyhetsartikkel/ArticleId/4763/Liten-nedgang-i-gaupebestanden.aspx>

² <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2599530>

Dette er en klar økning forhold til fjorårets kvote på 25 gauper hvorav maksimalt 9 voksne hunddyr.

NINA rapport 1679-2019 gir en prognosen for region 6 med en forventet bestand på 13 familiegrupper, før jakt 2020. Dvs. at region 6 per dags dato ligger en familiegruppe over bestandsmålet. Prognosen antyder ca. 40 % sjanse for at regionen er under bestandsmålet på 12 familiegrupper. Dette estimatet er, som det også påpekes i protokollen fra rovviltnemnda i region 6 sitt møte der gaupekvotene ble fastsatt, det beste vi har av vitenskapelig kunnskap til å si noe om forventet utvikling av bestanden.

Utregninger ved hjelp av prognosemodell

Vi ligger nå ca. 13 familiegrupper og antallet gauper i regionen bør ikke reduseres. Vi kan da, etter prognosemodellen i NINA Rapport 774-2011 ta ut:

13 * 1,27 = 16,51 gauper derav 13 * 0,43 = 5,59 hunddyr for å holde bestanden.

Region 6 har, etter NINAs prognoser, 40 % sannsynlighet for å ligge under det regionale bestandsmålet før jakta i 2020 og dette er faktisk en ganske høy sannsynlighet. Da en ikke kan ta ut annet enn hele dyr vil en altså etter prognosemodellen kunne ta ut 16 gauper derav 5 hunddyr for å holde bestanden som den nå er.

Rovviltnemnda velger altså og nærmest doble kvoten for “å få bukt med” den ene familiegruppa de ligger over bestandsmålet.

Vi vil da se nærmere på argumentene som rovviltnemna har brukt:

Nettoinnvandring Indre Namdal

Det ene argumentet rovviltnemnden bruker for å sette kvotene så langt over prognosemodellen er som følger: *“Erfaringer fra tidligere år viser at selv om det blir felt en stor andel gaupe under kvotejakt i grenseområdene i Lierne mot Sverige, så viser tall at det raskt reetablerer seg gauper i disse områdene. Det er derfor grunn til å anta at det i Indre Namdal er en netto innvandring av gaupe fra Sverige som gjør at kvoten spesielt i dette området bør settes noe høyere enn hva prognosemodellen til NINA tilsier”.*

Det samme argumentet ble brukt i fjor. I år som i fjor vil vi vise til de som har utviklet prognosemodellen hos NINA og hva de sier om dette tema. Vi stilte de i fjor følgende spørsmål:

Tar prognosemodellen i NINA Rapport 774-2011 hensyn til innvandring av gauper fra Sverige når den reknar ut antall gauper/hogauper som kan takast ut for å halde talet på familiegrupper lik bestandsmålet?

Her er svaret fra NINA:

Det er riktig at modellen ikke eksplisitt modellerer innvandring av gaupe fra andre regioner/Sverige. Men dersom det er slik at dette skjer systematisk over tid er det likevel tatt høyde for i modellen. Dette fordi det beregnes en vekstrate for hver region, og denne

vekstraten inkluderer inn- og utvandring. Merk at denne bestandsvekstraten ikke inkluderer kvotejakta, som er inkludert som en egen kilde til dødelighet i bestanden.

I den opprinnelige prognosemodellen (NINA-rapport 774) er bestandens vekstrate benevnt λ (likning 2, side 8), og bestemmer endringen i gaupebestanden fra etter jakt ett år fram til tellinger før jakt neste år. Bestandens vekstrate (når man ser bort fra jakta) inkluderer altså både mortalitet som ikke skyldes jakt, rekruttering av nye gauper i form av reproduksjon, samt inn- og utvandring fra andre regioner/Sverige. Denne bestandsvekstraten er basert på data fra hele perioden gaupe har blitt overvåket (1996- og framover), og den beregnes separat for hver enkelt region.

Dersom det systematisk har vandret flere dyr inn i regionen enn det har vandret ut i denne perioden er dette altså tatt høyde for når man gjør prognoser. Men dersom det skjer endringer i de faktorene som bestemmer vekstraten (mortalitet, reproduksjon, inn- og utvandring) kan det nok oppstå en situasjon der prognosene blir for lave eller for høye i noen år før det akkumuleres nok data til at dette blir hensyntatt i modellen.

Altså er det ikke grunnlag for å sette opp kvotene på grunnlag av innvandring fra Sverige. Likevel er det akkurat det som blir gjort. Vi minner også om at gaupebestanden i Sverige, som i Norge, er i tilbakegang.

Når rovviltnemnda argumenterer for større kvote grunnet innvandring fra Sverige, ville det vært naturlig at de også tok med argumentet for mindre kvote grunnet ti familiegrupper under bestandsmålet på nasjonalt nivå. Men det gjøres ikke, argumentene går kun for større kvoter.

Prognosemodeller og estimat

Det andre argumentet rovviltnemnden bruker for å sette kvotene så langt over prognosemodellen for å holde bestanden er som følger: «Samtidig har de reelle bestandsregistreringene for region 6 hatt en tendens til å treffe litt over estimatet til prognosemodellen,»

Dette argumentet er også identisk med argumentet fra i fjor. I fjorårets svar fra NINA sies det også at det egentlig er ingen ting som tyder på systematisk under- eller overprediksjon i reg 6.

År	Prognose	Telling
2012	13,9	14
2013	12,8	8
2014	Ingen prognose	12,5
2015	Ingen prognose	17
2016	15,5	14,5
2017	12,1	18,5
2018	14,8	15,5
2019	12,6	15,5
2020	13,0	Ikke gjennomført enda ³

Dette vil si at også rovviltnemndas argument om estimat ikke er reelt.

³ De siste tallene med grønt har vi selv oppdatert

Dette er argumentene sekretariatet bruker for å sette en kvote på 25 gauper, hvorav maksimalt 9 voksne hunndyr. I møtet hever rovviltnemna kvotene til henholdsvis 30 og 11.

Rovviltnemna viser til figur 3 i årsrapporten som viser høye uttak i årene 2016-2018 uten at bestanden har gått helt ned til bestandsmålet. Det er farlig å se på kun tre år på denne måten. Det er vel derfor vi har fått utarbeidet en prognosemodell som er basert på data fra hele perioden gaupe har blitt overvåket (1996- og framover). Det er NINAs tall og prognoser som er det beste vi har av faglig kunnskap og som må ligge til grunn ved fastsetting av kvoter.

Områder med kvotefri jakt

Rovviltnemnda har åpnet for kvotefri jakt i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag. Vi har egentlig vanskeligheter med å forstå at en kan ha kvotefrie jaktområder når bestanden er så liten, den er kritisk truet. Da kan en ikke risikere å komme under bestandsmålet i regionen og kvotefri jakt burde ikke forekomme.

Ifølge saksframlegget var siste påviste skader av gaupe i kommunene Oppdal og Røros var på sau i Oppdal den 28.9.2018 og på rein i Røros 14.03.2019. Ser en i Rovbase vil en se at dette også er eneste skader gjort av gaupe f.o.m. 01.01.2018. Vi kan dermed ikke se at kvotefri jakt er en nødvendighet i forhold til beitenæring i disse kommunene.

Den kvotefrie jakta kommer jo også på toppen av kvoten som en ideelt sett bør sette ihht. beste faglige kunnskap som er NINAs tall og prognoser.

Uttak av hunndyr

Vi er spesielt bekymret for antallet hunndyr som blir tatt ut. I de siste sesongene er det tatt ut/dødd 13 voksne hunndyr i 2017, 15 (12 voksen og 3 unger) i 2018 og 14 (10 voksne og 4 unger) i 2019. Dette er skremmende store tall. For det første mener vi at også unger må telle med i kvoten som hunndyr. For det andre må hunndyrkvoten beregnes for alle jaktområder, både de med og uten yngling og i kvotefritt område. Vi ser ingen grunn til å gjøre noe annet. Skal bestanden opprettholdes, må alle hunndyr vektlegges likt.

I følge prognosemodellen kan det tas ut 5,59 hunndyr for å holde bestanden i 2020. Rovviltnemnda vedtar en kvote på 11 hunndyr i tillegg til kvotefri jakt i store områder uten hunndyrkvote. Rovviltnemnda dobler altså hunndyrkvoten – og de har en fattig familiegruppe over bestandsmålet. I tillegg vet vi at bestanden går ned på landsbasis både i Norge og Sverige. Dette er faktisk ikke til å fatte.

Naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Nemdas kvotevedtak vil sannsynlig føre til at dette målet må fravikes. For 2020 har nemda vedtatt et totaluttak på 30 dyr, derav hele 11 voksne hunndyr. Det har vært store uttak de siste årene og enda økes kvotene betraktelig for 2020.

For å ta vare på genetisk variasjon og biologisk mangfold, som er en viktig del av forvaltningen, må man ta hensyn til dette. Gaupa er sårbar og fåtallig, den krever store leveområder og har en sosial struktur som er lett å ødelegge. Den formerer seg langsomt, og ungene er avhengig av mora nesten hele det første leveåret. Avvendte dyr har en naturlig dødelighet på over 50 %. Flere forskere mener at levedyktighetstall tilsier at en bestand bør

bestå av minimum 50 reproduserende individer for å unngå kortsiktige negative effekter av innavl og tap av genetisk variasjon. Egentlig bør en bestand bestå av minst 500 reproduserende individer for å unngå langsiktige tap av genetisk variasjon og evolusjonært potensiale. Ved langsiktig menes det over 100 år, og kortsiktig vil si rundt 10 år.

Vi er svært redd for at dersom ikke kvotene settes på et mye lavere nivå enn rovviltnemndas vedtak, vil målet i Nml § 5 stå i fare. Finnes det undersøkelser på gaupas genetikk? Vet vi at en så liten bestand virkelig tåler så store uttak som det her legges opp til?

Fosen

Det er vedtatt en kvote på 3 dyr for Fosen. I 2015 var siste dokumenterte døde gaupe på Fosen – en 1 år gammel hann ble påkjørt av bil. Dette i følge www.rovbase.no. Vi kan heller ikke se at gaupe et markant problem på Fosen. Søker vi i www.rovbase.no på rovviltskader på sau og rein forårsaket av gaupe er tallene for 2015 7 stk., 2016 9 stk., 2017 5 stk., 2018 1 stk. og 4 stk. hittil i 2019.

En for liten gaupebestand vil føre til mange hjortedyr med påfølgende økning i flåttbårne sykdommer hos mennesker og beitedyr. Økende hjortedyrbestand fører i tillegg til flere trafikkulykker. Rovviltkontakt for Ørland og Bjugn uttalte til [Fosna-Folket](#)⁴ i forbindelse med starten av kvotejakta i fjor at det ikke hadde skadet å ha ei gaupe eller to på grunn av de mange rådyrpåkjørslene. Han uttalte samtidig at kvotene på Fosen har vært ganske romslige.

Fosen trenger ikke en kvote på 3 dyr. Resultat her blir bare at kvoten overføres til andre delområder etter 1. mars dersom vedtaket til rovviltnemnda blir stående som den nå foreligger.

⁴ <https://www.fosna-folket.no/nyheter/2019/01/30/%E2%80%93-Vi-kunne-trengt-ei-gaupe-eller-to-18341582.ece?rs5164441572816758820&t=1>

Basert på overforstående mener vi:

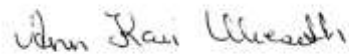
- Det maksimale en kan ta ut for å holde bestanden på bestandsmålet er 16 gauper, derav 4 hunddyr.
- Ingen kvotefri jakt.
- I hunddyrvoten inngår hunddyr i alle aldrer og regioner
- Ingen reservekvote. Nytt vedtak her må eventuelt kunne påklages.
- Ingen sammenslåing av delområder etter 1. mars da dette vil slå uheldig ut i forhold til å bevare det genetiske mangfold og levedyktighet. Eventuelt nytt vedtak må kunne påklages.
- Vedtatt kvote for Fosen på 3 dyr må reduseres til 1 stk.

Med hilsen

Fosen Naturvernforening

Magnar Østerås
Leder

Ann Kari Ulveseth

Kopi: Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet